

P R E S E K I ²

'74

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI GG BLED

Remec Franc, dipl.ing.

KAKO SMO IZVRŠILI NALOGE, KI SMO JIH ZAČRTALI V LETU 1973

Zaključni račun in poročilo o poslovanju v letu 1973 je obravnaval in potrdil delavski svet na seji, dne 28. februarja 1974. Uspehi preteklega leta so prikazani v naslednjih pregledih, v katerih so načrtane obveznosti in doseženi uspehi izraženi tudi v %.

Pregled načrtane in dosežene gozdne proizvodnje v družbenih in zasebnih gozdovih v letu 1973.

Ponos TOZD gozdarstva Bohinj in OZD GG Bled - foto GG Bled

GOJENJE GOZDOV:

Vrsta dela		Družbeni gozd			Zasebni gozd		
		Plan	Oprav.	%	Plan	Oprav.	%
Semenarstvo	ur	300,-	-	-	-	-	-
Obnova gozdov	ha	49,20	48,10	100	38,44	37,69	98
Nega gozdov	ha	1.146,82	1.116,68	97	340,40	330,65	98
Nega tal	ha	14,40	11,88	83	11,70	15,90	119
Varstvo gozdov	ur	19.429,-	13.510,-	70	7.486	5.012	67
Urejanje gozdov	ur	4.189,-	1.350,-	32	251	56	24
Melioracije	ur	3.608,-	3.598,-	100	1.407	960	68
S k u p a j :				91			91
Vrednostno	din	2.170.943	1.985.746	92	919.618	845.877	92

- družbeni in zasebni gozd skupaj:		Plan	Opravljeno	%
Semenarstvo	ur	300	-	-
Obnova gozdov	ha	87,46	85,79	98
Nega gozdov	ha	1.487,22	1.447,33	97
Nega tal	ha	26,10	25,78	99
Varstvo gozdov	ur	26.910	18.522	69
Urejanje gozdov	ur	4.420	1.406	32
Melioracije	ur	5.015	4.558	91
S k u p a j :				91

Hudourniki so naše breme - foto GG Bled

Za gojenje gozdov smo planirali 3.090.561 din, porabili pa 2.831.624 din ali 92 %. Za obnovo gozdov smo planirali 434.500 sadik, posajenih pa je bilo 425.570 sadik ali 98 %. Za nego 1 ha gozdov je bilo planirano 4,7 delovnih dni, opravljeno pa 4,2 dni ali 90 %. Za obnovo gozdov je bilo planirano 134 sadik na delovni dan, posajenih pa jih je bilo 161 na dan ali 120 %.

UREJANJE GOZDOV:

- dokončna izdelava gozdno gospodarskega načrta za enoto Notranji Bohinj s površino 4.077 ha,
- pripravljalna in terenska dela za del gozdno gospodarskega načrta enote Jelovica za površino 4.805 ha,
- zbiranje in obdelava podatkov za območni gozdno gospodarski načrt za površino 53.287 ha.

Predviden obseg del je bil v celoti opravljen. Planirano je bilo 1.144.463 din, porabljen pa 878.084 din ali 77 %.

TEHNIČNA GOZDNA PROIZVODNJA:

Pregled planiranega in izvršene poseka lesa v družbenih gozdovih v letu 1973.

Gozdni obrat	Plan m3			Izvršeno m3					
	igl.	list.	skupaj	igl.	%	list.	%	skupaj	%
BB	39.300	7.700	47.000	38.999	99	7.859	102	46.858	100
Po	41.500	3.500	45.000	39.538	95	3.368	96	42.906	95
Je	7.600	1.100	8.700	8.349	110	1.639	149	9.988	115
Ra	2.000	500	2.500	2.126	106	674	135	2.800	112
GG	90.400	12.800	103.200	89.012	98	13.540	106	102.552	99

v neto m3

Pregled poseka lesa v lastni režiji v zasebnem sektorju

v neto m3

Gozdni obrat	P l a n m3			I z v r š e n o m3					
	igl.	list.	skupaj	igl.	%	list.	%	skupaj	%
BB	200	-	200	89	45	143		232	116
Po	500	-	500	1.262	252	84		1.346	269
Je	3.000	-	3.000	1.579	53	239		1.818	61
Ra	1.500	-	1.500	3.765	184	122		2.887	192
GG	5.200	-	5.200	5.695	109	588		6.283	121

Pregled posekanega lesa v zasebnem sektorju na gozdnih in na negozdnih površinah v letu 1973

v neto m3

Gozdni obrat	P l a n m3			I z v r š e n o m3					
	igl.	list.	skupaj	igl.	%	list.	%	skupaj	%
BB	10.200	2.700	12.900	9.679	95	857	32	10.536	82
Po	6.800	2.200	9.000	7.561	111	1.352	61	8.913	99
Je	16.600	6.300	22.900	14.759	89	1.926	31	16.685	73
Ra	15.800	5.900	21.700	16.440	104	2.878	49	19.318	89
GG	49.400	17.100	66.500	48.349	98	7.013	41	55.452	83

Pregled spravila lesa v letu 1973

v neto m3

Gozdni obrat	Skupno spravo			Ročno spravo			Režijski vozniki		
	Plan	Izvrš.	%	Plan	Izvrš.	%	Plan	Izvrš.	%
BB	49.451	56.900	115	2.345	2.599	153	3.290	4.061	123
Po	54.475	45.321	83	3.770	4.783	127	9.500	6.326	67
Je	25.170	19.105	76	10.430	5.148	49	-	-	-
Ra	5.547	5.341	96	826	1.329	161	-	-	-
GG	134.643	126.667	94	17.371	14.859	86	12.790	10.387	81

Gozdni obrat	Pogodbni vozniki			Mehanizacija		
	Plan	Izvrš.	%	Plan	Izvrš.	%
BB	2.396	6.682	279	41.420	42.558	103
Po	4.000	2.183	55	37.205	32.029	86
Je	3.350	3.859	116	11.390	10.098	89
Ra	551	671	122	4.170	3.341	80
GG	10.297	13.395	130	94.185	88.026	94

PREVOZ LESA S KAMIONI:

		Plan	Izvršeno	%
Prepeljano	m3	149.452	147.258	98,5
Tonski kilometri		2.992.604	3.111.287	104
Razdalja ene vožnje	km	26,8	26,3	98,1
Vrednost	din	4.504.363	4.585.620	102

ODDAJA LESA:

Pregled oddaje lesa iz družbenih gozdov

v neto m³

Gozdni obrat	P l a n			I z v r š e n o			%
	Igl.	List.	Skupaj	Igl.	List.	Skupaj	
BB	37.700	8.200	45.900	38.314	7.717	46.031	100
Po	36.500	3.200	39.700	37.207	3.114	40.321	101
Je	7.300	1.100	8.400	7.383	1.205	8.592	102
Ra	2.500	500	3.000	2.480	641	3.121	104
GG	84.000	13.000	97.000	85.388	12.677	98.065	101

Pregled oddaje lesa iz zasebnih gozdov

v neto m³

Gozdni obrat	P l a n			I z v r š e n o			%
	Igl.	List.	Skupaj	Igl.	List.	Skupaj	
BB	7.700	300	8.000	7.739	360	8.099	102
Po	5.800	100	5.900	5.022	440	5.462	92
Je	14.100	200	14.300	12.102	632	12.734	89
Ra	13.500	600	14.100	13.179	1.295	14.474	102
GG	41.100	1.200	42.300	38.042	2.727	40.769	96

Pregled oddaje lesa iz družbenih in zasebnih gozdov

v neto m³

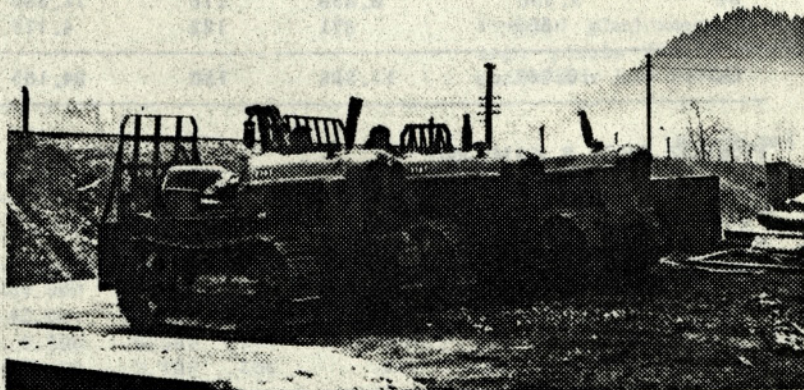
Gozdni obrat	P l a n			I z v r š e n o			%
	Igl.	List.	Skupaj	Igl.	List.	Skupaj	
BB	45.100	8.500	53.900	46.053	8.077	54.130	100
Po	42.300	3.300	45.600	42.229	3.554	45.783	100
Je	21.400	1.300	22.700	19.489	1.837	21.326	93
Ra	16.000	1.100	17.100	15.659	1.936	17.595	102
GG	125.100	14.200	139.300	123.430	15.404	138.834	100

Vrednost oddaje 139.300 m³ lesa je bila planirana za 51.229.440 din
 Doseženo 138.834 m³ lesa 60.117.613 din
 Razlika 465 m³ 8.888.173 din
 ali 17,3 %

Poprečna planirana prodajna cena je bila 367,76 din, dosežena pa je bila v višini 433,01 din za m³. Razlika med planirano in doseženo prodajno ceno je 65,25 din ali 18 %.

GRADBENA DEJAVNOST:

Gradbena dejavnost je bila osredotočena v gradnjo gozdnih cest in traktorskih vlak. Dalje je zajela vzdrževanje gozdnih cest in tekoča vzdrževalna dela.

Redni tehnični pregled strojev - foto GG Bled

Pregled planiranih in opravljenih gradbenih del:

- gradnja gozdnih cest	planirano 16,4 km	zgrajeno 19,3 km	17,3 %
- gradnja trakt. vlak	planirano -	zgrajeno 15,9 km	
- vzdrževanje gozdnih cest	planirano -	opravljeno 49,3 km	

Skupna vrednost gradbenih del je bila planirana v višini 5.658.257 din, dosežena pa v višini 7.109.854 din. Presežek znaša 1.451.597 din ali 25,7 %.

Produktivnost se je v gozdni proizvodnji povečala za 5,3 %. V letu 1972 je bilo porabljenega za proizvodnjo enega m³ lesa 9,89 ure, v letu 1973 pa le še 9,39 ure.

Navedeni podatki o proizvodnji dokazujejo uspešno doseganje

planiranih obveznosti. Celotni dohodek smo ustvarili v višini 76.218.005 din, kar je za 13.171.015 din nad planiranim ali 120 %. Za akumulacijo smo oblikovali 11.515.641 din, prejšnje leto pa 9.724.899 din. Sredstva za akumulacijo so se proti lanskemu letu povečala za 1.790.742 din ali za 18 %. Kljub povečanju materialnih stroškov za 21 % ali za 6.428.060 din in povečanju zakonskih obveznosti za 1.264.011 din smo z nekoliko višjimi prodajnimi cenami in

z dvigom produktivnosti dosegli za 19 % višji dohodek za osebne dohodke in za sklade. Osebnne dohodke smo uskladili s povečanimi živlenskimi stroški šele po delitvi na podlagi zaključnega računa. Živlenski stroški so v letu 1973 porastli proti lanskemu letu za 20 %. Naši osebni dohodki pa so se v istem obdobju dvignili za 23,2% ali od 2.055 din v letu 1972 na 2.533 din po obračunu osebnih dohodkov v marcu letos.

Pregled poprečnih osebnih dohodkov po obratih in skupaj v letu 1972 in 1973.

Obrat	Poprečni osebni dohodki din		indeks
	1972	1973	
Boh. Bistrica	1966	2566	130
Pokljuka	1940	2448	127
Jesenice	1938	2390	124
Radovljica	2168	2627	130
Transport in delav.	2264	2799	124
Gradbeništvo	1904	2419	127
Uprava GG	2806	3382	121
GG	2055	2533	123

Poprečje osebnih dohodkov v SR Sloveniji je znašalo v preteklem letu 2241 din. Pri nas dosežen osebni dohodek je za 13 % višji. Sicer pa je v tekočem letu akontacija izplačanih osebnih dohodkov nižja po planirani vrednosti točke, kot je bila v preteklem letu dosežena vrednost točke. Uspehi poslovanja bodo jasni ob periodičnem obračunu za prvo četrtletje, takrat bomo tudi videli, kakšne možnosti imamo za povečanje osebnih dohodkov.

Boljše uspehe lahko pričakujemo le, če bomo bolj smotrno delovali, predvsem pa če bomo uporabili sodobne dosežke znanosti in tehnike ter uvedli moderno organizacijo proizvodnje.

Goseničarji se trdovratno upirajo - foto GG Bled

S SEJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Delavski svet in centralni svet kmetov - lastnikov gozdov sta na seji dne 26. aprila obravna-

vala in sprejela plan investicij za leto 1974. Investicije so planirane takole:

Namen vlaganj	dinarjev	%
Gozdne ceste 25,85 km	10,227.300	28,0
Stavbe	1,870.000	5,1
Ostalo	15,670.000	42,8
Mehanizacija in oprema	6,304.000	17,3
Družbeni standard	2,500.000	6,8
Skupaj	36,571.300	100,0

V temeljnih organizacijah združenega dela so vlaganja sledeča:

	družb. gozd v d i n a r j i h	zaseb. gozd	Skupaj	%
Bohinj	22,008.300	910.000	22,918.300	63,0
Pokljuka	3,640.000	349.000	3,389.000	10,8
Jesenice	1,640.000	1,055.000	2,695.000	7,3
Radovljica	561.000	300.000	861.000	2,4
Transport z delav.	3,130.000	-	3,130.000	8,5
Gradbeništvo	681.000	-	681.000	1,8
Skupne službe	2,297.200	-	2,297.200	6,2

Po podatkih iz poslovnega poročila je bila izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31.12.1973 sledeča:

- diplomirani inženirji gozdarstva	23		
- diplomirani ekonomist	1		
- diplomirani pravnik	1	skupaj VS	25
- ekonomisti	3		
- organizator dela	1	skupaj VIŠ	4
- gozdarski tehniki	44		
- ekonomski tehniki	11		
- gradbeni tehnik	1		
- gradbeni delovodje	4		
- avtomehan. delovodja	1		
- geometri	3		
- administrativni tehniki	2		
- drugi z izobrazbo enako srednji	5	skupaj SS	71
- delavci z nižjo strok. izobrazbo	60	skupaj	60
- delavci s poklicno šolo	65		
- priučeni gozdni delavci	235		
- priučeni gradbeni delavci	20		
- drugi delavci	20	skupaj	398
Vseh skupaj			498

Pretežni del investicijskih sredstev je namenjen za izgradnjo mehaniziranega lesnega skladišča v Bohinju. Za gradnjo cest v zasebnih gozdovih je predvideno najetje posojila v znesku 500.000 din, pod pogojem, da kmetje s povečano biološko amortizacijo za 7,5 % prispevajo svoj delež h gradnji cest.

Za gradnjo gozdnih cest v družbenih gozdovih in za veliki traktor je potrebno najeti kredit v znesku 3.000.000 din. Za nakup družinskih stanovanj na Jaršah, Bled naj se najame posojilo v znesku 500.000 din iz namenskih sredstev za stanovanjsko gradnjo, ki se zbirajo pri banki.

Delavski svet je na ločeni seji dne 26. aprila 1974 med drugim sprejel sledeče sklepe:

- regres za letni dopust v polnem dogovorjenem znesku 900 din naj se izplača samo za poslenim. V počitniškem domu v Piranu naj se penzijske storitve zaračunavajo po ekonomskih cenah;
- povračilo za uporabo zasebnih prevoznih sredstev v službene namene je: za avtomobile 1,30 din, za mopede 0,45 din in za motorje 0,65 din. Za uporabo mopeda za prihod na delo se povrnejo stroški za dejansko opravljeno kilometrino brez odbitka 4 km v vsako smer, kot je veljalo doslej;
- delavec mora nositi stroške prevoza na delo z javnimi prevoznimi sredstvi v višini 20 din mesečno, ostalo se mu vrača;
- sistemizira se delovno mesto gradbeni kalkulant v TOZD gradbeništvo;
- izravna se razpon izhodiščnih osnov tehnikov za mehanizacijo z osnovo revirnih vodij in sicer od 210 do 300 točk;
- bivša upravna stavba (graščina) v Bohinjski Bistrici se prenese v stanovanjski sklad, ki je skupen za vse TOZD.

Odbor za medsebojna razmerja je na sejah dne 8. in 18. marca ter 17. aprila med drugim sprejel sledeče sklepe:

- na prosto delovno mesto revirnega vodje Ribno se razporedi Kunstlja Štefana, gozdarskega tehnika;
- na prosto mesto revirnega vodje Spodnja dolina v Bohinju se začasno razporedi Strgarja Lovreta;
- na prosto delovno mesto vodje obračuna proizvodnje v finančnem sektorju se razporedi začasno Metul Malči;
- na prosto delovno mesto finančnega knjigovodje se razporedi Mileno Mužan;
- na delovno mesto administratorke v splošnem sektorju se sprejme Janjo Langus;
- Janezu Grilcu, dipl. inženirju, preneha delo po lastni želji 30. aprila 1974;
- Pfajfar Matiji preneha delo zaradi upokojitve;
- nove povečane štipendije, ki jih izplačujemo desetim našim štipendistom, znašajo od 500 do 1.040 din in so odvisne od dohodka članov družine, iz katere je štipendist;
- dodeljeno je bilo posojilo za stanovanjsko gradnjo in sicer: za novogradnjo 30 prosilcem v znesku 850.000 din, za adaptacije stanovanjskih hiš 10 prosilcem v znesku 150.000 din, kar je skupaj 1.000.000 dinarjev. To je pomoč našim delavcem za reševanje stanovanjskih vprašanj v tem letu. Najvišje posojilo je bilo letos dodeljeno v znesku 40.000 din.

Niso osnovna sredstva GG Bled - foto GG Bled

Skladišče v gozdu - foto GG Bled

Majda Lončnar, dipl. ing. agr.

Program dela pospeševalne službe za leto 1974

Razmere v našem kmetijstvu in na vasi so se začele izboljševati. Napredek je dosežen v zdravstveni zaščiti kmetov, uvedeno je zdravstveno zavarovanje kmetov, z družbenim dogovorom med pristojnimi republiškimi organi, bankami, kmetijskimi organizacijami in hranilno kreditnimi službami kmetijskih in gozdno gospodarskih organizacij je zagotovljenih več sredstev za

investiranje v kmečka posestva. Urejanje kmetij in modernizacija proizvodnje uspešno napredujeta. Kmetijska zemljišča so zaščiteni s posebnim zakonom tako, da jih ni mogoče izkoristiti v manj koristne namene. Kmetije pa so zaščitene z zakonom o dedovanju zato, da se ne bi še nadalje drobile. Tudi v davčni politiki so uvedene olajšave, ki podpirajo razvoj kme-

tijstva, zlasti pri investiranju v izboljšanje krmne osnove, večanje črede, gradnjo in adaptacije hlevov in silosov. Smo pa še vedno daleč od programiranih in načrtovanih ciljev.

Čeprav so se razmere v kmetijstvu že delno izboljšale, je še vedno nerešeno vprašanje, kako zadržati mladino na kmečkih domovih. Premalo mladih je na

kmetijah, stari ne morejo vsega obdelati, toda zemlja ne sme ostati neobdelana.

Pred leti se je začel proces preusmerjanja kmetij v specializirano proizvodnjo. Z gradnjo sodobnih kmetijskih objektov, z mehanizacijo in drugo opremo postaja kmečko delo manj naporno, predvsem pa je pomembno to, da je v takih pogojih mogoče dosegati večji dohodek. Večji dohodek je na nekaterih kmetijah mogoče doseči tudi s kmečkim turizmom kot dopolnilno dejavnostjo. Z olajšanjem delovnih pogojev, z doseganjem večjega dohodka in s popestritvijo okolja, v katerem kmečke družine živijo, s turistično dejavnostjo, bodo razmere ugodnejše in mladi bodo raje ostali doma na kmetiji.

Kako povečati dohodek? Če hoče kmet dobro opremiti kmetijo in uspešno gospodariti, si mora zagotoviti primeren obseg proizvodnje. Danes so stroji v kmetijstvu nujni že zaradi pomanjkanja delovnih moči. Toda ravno mehanizacija lahko onemogoči kmeta, če ne bo dovolj specializiral obsega proizvodnje. Torej obseg proizvodnje in storilnost morata zagotoviti vračanje sredstev, ki so bila vložena v opremo in dohodek za standard kmečkih proizvajalcev.

Uspešno gospodariti se pravi primerno gnojiti in večati krmisko osnovo. Travnati svet, ki predstavlja v naših krajih 2/3 vseh površin, je mogoče aktivirati tako, da bo dajal dva do trikrat več škrobnih enot (ŠE) v pridelkih krme. Brez večjega pridelka krme s travnikov in njiv lahko povečamo proizvodnjo le z nakupom reprodukcijskega materiala. To pa ni smotrno in donosno. Zanesljiva rešitev je le v povečani specializirani proizvodnji.

V razvoju kmetijstva je eden od pomembnih ukrepov proizvodno in poslovno združevanje kmetov. Te povezanosti je na našem območju premalo. Povezanost naj označuje neposredno sodelovanje med kmetijami in se kaže v skupnem nakupu ali gradnji osnovnih sredstev (strojev, pašni-

Z izobraževanjem motoristov bomo nadaljevali tudi pri zasebnih lastnikih gozdov - foto GG Bled

kov, skupnih hlevov), v skupni rabi teh sredstev in v združevanju dela in skupnem nastopu pri prodaji.

Na območju Gozdnega gospodarstva Bled so aktualne pašne skupnosti. Taka skupnost obsega sodelovanje in urejanje skupne paše živine na vaških pašnikih, na planinah, na neizkoriščenih košenicah, ki jih ni mogoče strojno obdelati, ročno pa je predrago. Pašne skupnosti ponekod že obstajajo, drugje se obnavljajo (Bohinj, vasi pod Karavankami), nekje pa se na novo snujejo (Srednja Dobrava). Tudi formiranje strojne skupnosti že zasledimo, vendar se kmetje za to obliko sodelovanja premalo zavzemajo. Kmetje nabavljajo mehanizacijo sami, za kar morajo vložiti velike sredstev na račun osebnega standarda.

Omeniti velja še živinorejske skupnosti, ki se snujejo okrog građen skupnih hlevov. Taka skupnost se pravkar oblikuje na Koritnem. Pri tej obliki združevanja je potrebna znatna družbena pomoč.

Po mnenju strokovnjakov bo v bodočem razvoju kmetijstva vse bolj pomembno proizvodno in poslovno združevanje, ker bo le

na ta način mogoče smotrno uvajati sodobno tehnologijo.

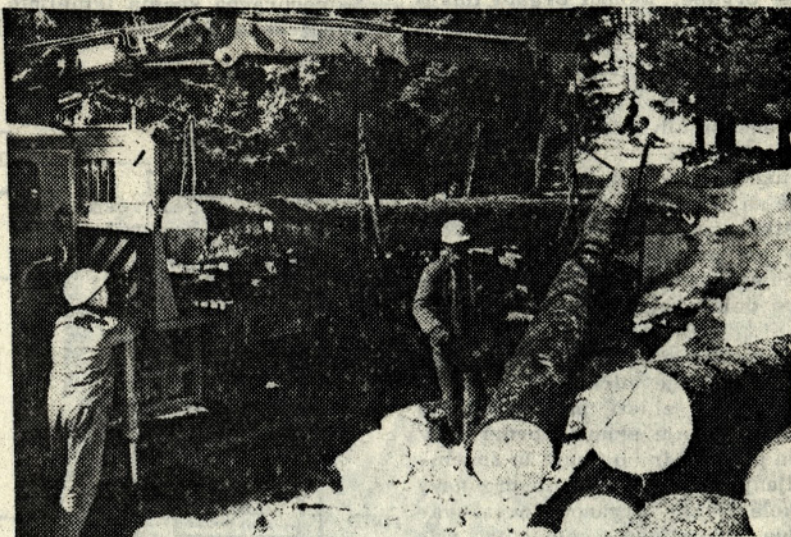
Pri kreditiranju kmetijstva smo dosegli precejšen napredek. Povečale so se hranilne vloge kmetov. Kmetje so dobili zaupanje v hranilno kreditno službo. Spoznali so, da gre naložen denar za razširjanje kmetijske proizvodnje. Velik pomen v napredovanju v kmetijstvu je pripisati tudi aktivnemu sodelovanju Gozdnega gospodarstva s kmeti. Z organizacijo raznih strokovnih ekskurzij in demonstracij strojev smo kmetom prikazali marsikaj novega in koristnega, kar počasi že uvajajo v svojo proizvodnjo.

Z načrtno strokovno pomočjo, ki jo uvaja pospeševalna služba, bo mogoče v kmetijstvu z manj negotovosti dosegati hitrejši razvoj. Pospeševalna služba je za leto 1974 sprejela naslednji program dela:

1. Prvenstveno je treba intenzivirati proizvodnjo na travnikih in njivah ter povečati rabo gnojil. Vzporedno s tem bo treba priporočati pravočasno košnjo, pravilno sušenje krme in siliranje.
2. Pašno-košno rabo travinja naj se vpeljuje na tistih kmetijah, ki nimajo razparceli-

ranih zemljišč (Gorjuše). Kmetijam, ki že imajo pašno - košno rabo, bo treba strokovno pomagati.

3. Povečati vzrejo plemenskih živali. Rejcem bo treba strokovno pomagati pri pravilnem krmljenju živali, pri smotrni uporabi strojev in pri opremljanju kmetij. Sodelovati moramo pri adaptacijah in novogradnjah hlevov ter pri postavljanju silosov.
4. Spremljali bomo proizvodnjo na kmetijah, ki so že usmerjene ali pa se usmerjajo. Izdelati moramo usmeritvene programe za tiste kmetije, ki so se odločile za specializacijo. Organizacijsko in strokovno bomo skušali širiti sedanje oblike povezovanja in snovanje novih proizvodnih skupnosti.
5. Z organizacijo predavanj, ekskurzij in drugih oblik izobraževanja moramo kmetom odpirati vsestranski razvoj.
6. Opraviti moramo obsežno

Tudi iz zasebnih gozdov pričakujemo več dolžinske oblovine - foto GG Bled

delo v zvezi z investicijsko - usmeritvenimi programi tistih kmetij, za katere bo odobrila posojilo hranilno kreditna služba Gozdnega gospodarstva Bled, to je za okoli 200 kmetij.

S tem prispevkom sem želela opozoriti na nekatere probleme in značilnosti v kmetijstvu tega območja in nakazati nekaj rešitev, ki naj bi pripomogle k razvoju kmetijstva.

Lakota Franc, ing.org.dela

Združitev temeljnih organizacij v organizacijo združenega dela

Na zborih delavcev decembra lani so se delavci v delih podjetja odločili, da ustanovijo 6 temeljnih organizacij. Istočasno so sprejeli sklep o združitvi temeljnih organizacij v organizacijo združenega dela in o ustanovitvi delovne skupnosti skupnih služb za opravljanje skupnih poslov vseh TOZD. Kmetje - gozdni posestniki se doslej še niso odločili o samoupravnem organiziranju, ker so bila pred sprejetjem ustave in zakona o gozdovih nekatera vprašanja njihovega združevanja manj jasna. Sedaj je tudi njihov položaj jasno opredeljen z zakonom o gozdovih, kjer je rečeno, da se združujejo v obratu za kooperacijo, o čemer bodo kmetje še konkretno odločali na svojih zborih.

Marsikoga verjetno zanima bo-

doča oblika organizacije Gozdnega gospodarstva Bled, v katero se združujejo temeljne organizacije. Komisija za pripravo predloga samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v organizacijo združenega dela je že razpravljala o organiziranju skupnih organov upravljanja, vendar predloga še ni dokončno oblikovala.

V bistvu so temeljne organizacije zaključene celote, ki imajo svoj sistem upravljanja, preko katerega delavci urejajo vse, kar se v temeljni organizaciji dogaja. Da to lahko enakopravno urejajo, se kot upravljalci z enakimi pravicami dogovorijo o delu vseh in posameznika v združenem delu in pravicah, ki izhajajo iz dela. Tako je upravljanje dela in sredstev v rokah tistih, ki sodelujejo v združe-

nem delu in ustvarjajo sredstva. Upravljanje v temeljni organizaciji se izvaja na sestankih delovnih skupin, na zborih delavcev, posredno pa v delavskem svetu in v izvršilnih organih upravljanja.

Z združitvijo temeljnih organizacij v organizacijo združenega dela se samoupravljanje razširi. Delavci vsake temeljne organizacije se dogovorijo o urejanju skupnih zadev in oblikujejo skupno upravljanje preko zborov temeljnih organizacij in skupnega organa delavskega sveta, ki ga sestavljajo delegati iz temeljnih organizacij. Tak sistem upravljanja se bistveno razlikuje od sedanjega. Sredstva temeljnih organizacij, ki jih združujejo še naprej, upravljaajo delavci neposredno ali po svojih delegatih, voljenih v skup-

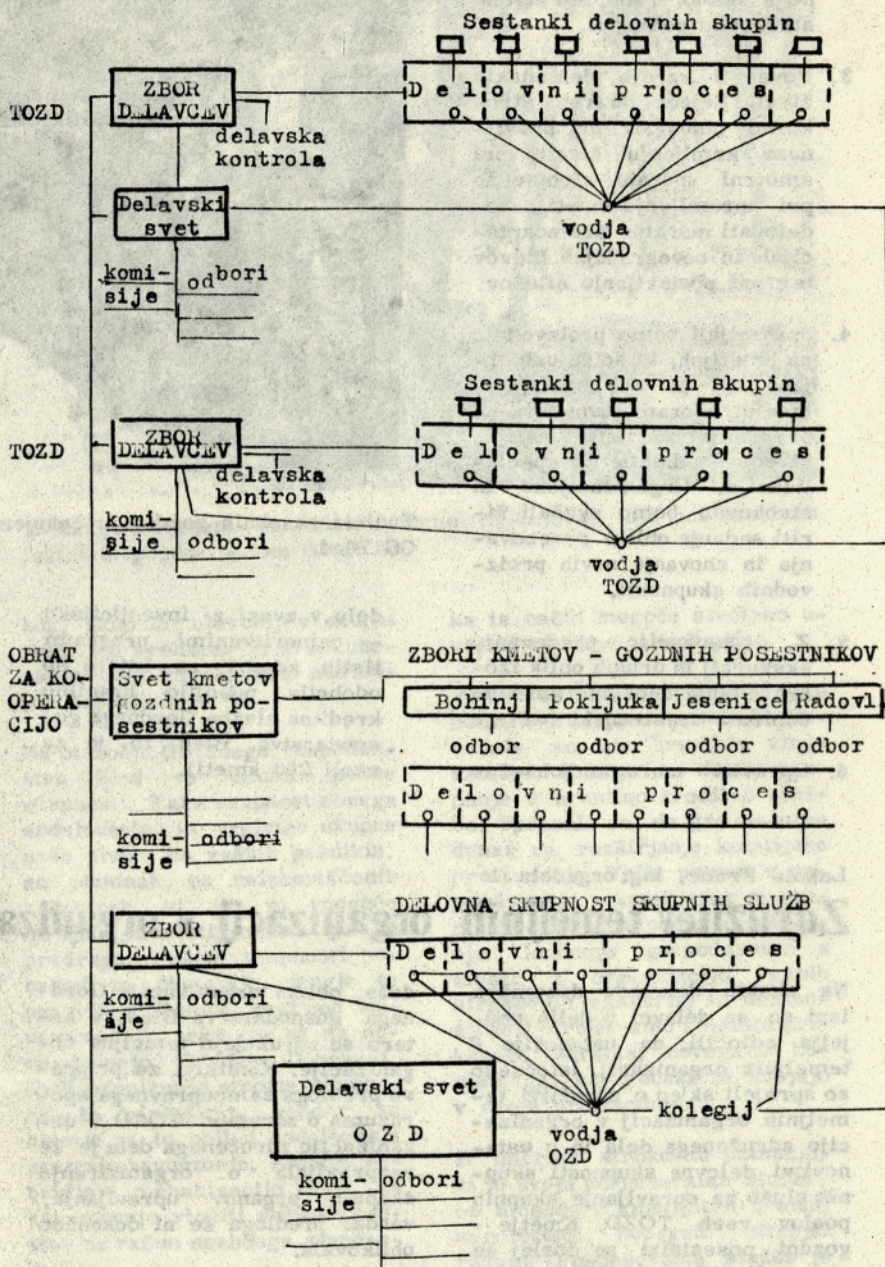
ne organe. Skupni organi imajo predvsem funkcijo usklajevanja interesov združenih TOZD. Njihova naloga pa je tudi, da skrbijo za dosledno izpolnjevanje medsebojnih pravic in obveznosti TOZD. Delavski svet organizacije združenega dela imenuje za posamezna področja izvršilne organe, to so odbori, ki v mejah pristojnosti tekoče rešujejo zadeve in izvršujejo sklepe delavskega sveta.

Upravljanje v delavskem svetu organizacije združenega dela bi obsegalo zlasti predlaganje in usklajevanje skupnih programov in planov, imenovanje in spremljanje dela izvršilnih organov, kolegijskih organov in varovanje zakonitosti poslovanja. Odbori bodo predvsem proučevali zadeve v postopku priprave predlogov za delavski svet ali za javno razpravo, odločali o reševanju vprašanj v okviru pristojnosti, ki bodo določene v sporazumu in v statutu. Kolegijski poslovodni organ, katerega člani naj bi bili vsi direktorji TOZD, direktor OZD in vodje sektorjev, bo odgovoren za nemoten potek proizvodnega procesa od planiranja, priprave dela, proizvodnje do vrednotenja proizvodov in storitev v medsebojni menjavi in na trgu. V priloženi shemi je razvidna samoupravna povezanost TOZD v združeni organizaciji. Zaradi premalo prostora sta v shemi le dve TOZD, namesto šestih, ki pa imajo vse podobne organizacijske oblike.

V shemi ni nakazana delovna povezanost v obratu za kooperacijo, to je proizvodnje v zasebnih gozdovih. Zamišljeno je tako, da obrat za kooperacijo ne bi imel poslovodnih organov in vodij proizvodnje, ker bi to delo opravljali delavci TOZD.

Skupne službe so delovno povezane preko vodij služb oziroma sektorjev z vodjem delovne organizacije. Sinhronizacija delovnih procesov TOZD in skupnih služb poteka preko kolegijskega organa, sicer pa tudi neposredno, kadar gre za reševanje vprašanj, ki so neodvisni od celote. Tako je ustrezno oblikovana komunikacijska zveza med

Samoupravna shema temeljnih organizacij, združenih v organizacijo združenega dela GG Bled, je zamišljena takole:

vsemi delnimi in zaključenimi delovnimi procesi vseh TOZD in skupnih služb.

Delavski svet organizacije združenega dela naj bi imel za izvrševanje upravljanja sledeče odbore: odbor za medsebojna razmerja, odbor za gospodarstvo, odbor za organizacijo in razvoj, odbor za splošni ljudski

odpor, odbor za delavsko kontrolo in odbor za informacije. Odbor za medsebojna razmerja bi izvrševal zadeve s področja kadrovske politike, delitve osebnih dohodkov, standarda delavcev in zdravstvenega varstva ter rekreacije. Odbor za gospodarstvo bi obravnaval proizvodne plane in programe, poslovanje, investicijsko dejavnost in

finančno politiko. Odbor za organizacijo in razvoj bi obravnaval usklajenost organizacije in predpisov, vidike samoupravnega razvoja organizacije, integracijskih procesov in drugih oblik sodelovanja. Odbor za splošni ljudski odpor obravnava zadeve civilne zaščite, organiziranega odpora v primeru vojne in organizacijo proizvodnje v vojni. Naloge odbora za delavsko kontrolo in odbora za informacije so jasne že iz njihovih naslovov.

Podrobne rešitve v zvezi z organizacijo združenih TOZD sedaj še ne moremo nakazati, ker se o tem še ni opredelil pristojni organ za pripravo predloga, zato bomo informacijo približili ob izidu naslednje številke tega glasila.

Težke bodo čiste meje med TOZD - foto GG Bled

Kadrovska politika in izobrazbena struktura kadrov

O kadrih in o reševanju kadrovske problematike v naši organizaciji smo doslej v našem glasilu le malokdaj zasledili informacije in še te so vsebovale le skope podatke. Kadrovska politika in njeno izvajanje je bila v preteklosti stvar personalnih služb in voditeljev v delovnih organizacijah. Tudi sindikat in Zveza komunistov nista mogla bistveno vplivati na kadrovanje tam, kjer je bila moč skoncentrirana v ozki skupini ljudi. Take personalne službe so bile v prvih povojnih letih nujne, saj je povsod primanjkovalo ustreznega kadra. Bilo je potrebno smotrno razporejati in usposabljaliti kadre za zahtevna in odgovorna delovna mesta, včasih tudi proti volji posameznikov, samo da so bila ključna delovna mesta vsaj za silo ustrezno zasedena. Kasneje se je pokazalo, da tako zaprte personalne službe ponekod že same kadrovske niso bile ustrezno zasedene in sposobne voditi tako politiko, ki bi ustrezala razvojnim vidikom delovnih organizacij. Z nadaljnjo demokratizacijo odnosov v socialističnem razvoju, z uveljavljanjem samoupravljanja je kadrovska politika postajala vse

bolj odprta. Za to področje upravljanja so bile pristojne voljene kadrovske komisije, kasneje odbori, ki so že prevzeli odločanje o kadrih v svoje roke. Personalne službe pa so zanje opravljale strokovno administrativne posle. Še je mogoče, da so kje personalne službe zadržale vse elemente nekdanjih služb, vendar le tam, kjer se delovni kolektiv še ni zadosti osvestil in prevzel upravljalno funkcijo tudi pri kadrovanju. Nekaj ostankov preteklosti lahko opazimo še povsod, če ne drugače pa v tem, da delavci niso dovolj informirani o izvajanju kadrovske politike, o kadrovski strukturi, izobraževanju, razporejanju kadrov, nagrajevanju in o pravicah, ki jih delavec z delom pridobiva za osebni razvoj, za izobraževanje in izpopolnjevanje znanja. O tem je sklenjen družbeni dogovor o kadrovski politiki, ki je vsem organom samoupravljanja enotna osnova za sprejemanje kadrovskih odločitev. Dobro bi bilo, da bi ga vsi poznali in se po njem ravnali pri reševanju kadrovskih vprašanj. Z novo ustavo je zagotovljena neodtujljiva pravica delavca, da skup-

Vaja dela mojstra s hidravličnim nakladalnikom - Postojna 1974 - foto GG Bled

no z drugimi v združenem delu enakopravno odloča neposredno ali po voljenih organih o vseh kadrovskih zadevah. Kdor ne pozna načel, ki smo jih sprejeli z družbenim dogovorom, bo

težko neposredno in uspešno sodeloval pri razreševanju kadrovskega problema. Zato bi bilo prav, da v tem glasilu objavljamo več podatkov, da bo kadrovska politika postala javna.

Po podatkih iz poselnega poročila je bila izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. 12. 1973, sledeča:

- diplomirani inženirji gozdarstva	23		
- diplomiran ekonomist	1		
- diplomiran pravnik	1	skupaj VS	25
- ekonomisti	3		
- organizator dela	1	skupaj VIŠ	4
- gozdarski tehniki	44		
- ekonomski tehniki	11		
- gradbeni tehniki	1		
- gradbeni delovodje	4		
- avtomehanični delovodja	1		
- geometri	3		
- administrativni tehniki	2		
- drugi z izobrazbo enako srednji	5	skupaj SS	71
- delavci z nižjo strokovno izobrazbo	60	skupaj	60
- delavci s poklicno šolo	65		
- priučeni gozdni delavci	235		
- priučeni gradbeni delavci	20		
- drugi delavci	20	skupaj	398
		Vseh skupaj	498

Gojitveno, sečno in spravilno načrtovanje je bilo konkretnije - foto GG Bled

Med priučene delavce so všeti vsi tisti, ki so opravili izpite, ki jih zahtevamo za določena delovna mesta in imajo dve ali več let delovnih izkušenj. Priučeni delavci je razmeroma veliko, to pa vsled tega, ker za gozdne delavce pred nekaj leti še ni bilo poklicne šole. V letni sezoni prihaja na delo po prečno 105 sezonskih gozdnih in gradbenih delavcev. Večje število teh delavcev obiskuje tu organizirane tečaje predvsem za delo z motornimi žagami.

Kadrovska struktura v naši delovni organizaciji bistveno ne odstopa od zahtevane, zlasti če upoštevamo, da delavci, ki zasledajo delovna mesta, za katera je predpisana srednja izobrazba, imajo pa nižjo izobrazbo, v glavnem uspešno izpolnjujejo delovne naloge, ker so z dolgoletnim delom pridobili izkušnje, ki zadovoljujejo potrebe na delovnem mestu. Drugo vprašanje je smotrnost izkoriščanja znanja in sposobnosti delavcev. Po površnem pregledu nalog po delovnih mestih zasledimo, da so med nalogami, ki po značaju ustrezajo določenemu profilu poklica tudi marsikdaj močno zastopane lažje naloge, ki zahtevajo za stopnjo nižjo izobrazbo. Res je v naši dejavnosti težje deliti delo tako, da bi vsak opravljal svojemu poklicu in sposobnostim primerno zahtevno delo in da je z ekonomskega vidika bolj enemu naprtiti raznovrstne naloge, kot jih deliti na dva izvajalca. Problemi pa se potem odražajo v pomanjkanju delavcev določenih poklicev. Ti delavci zaradi univerzalnih opravil ne morejo sproti izpopolnjevati znanja v svojem poklicu. Marsikomu so manj zahtevne naloge neprijetna nadlega in ovira za uspešno opravljanje zahtevnih del. Največje težave pa nastanejo pri delitvi osebnih dohodkov, ko delavci svoje osnove primerjajo z drugimi glede na zahtevnost del in kakovost izvršenega dela.

Kadrovska struktura, čeprav ustreza, še ne zagotavlja optimalnega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti in delovnih učinkov. Pomembno je, kako in koliko znanja in sposobnosti vlagajo delavci z delom v proizvo-

de in storitve, kako so motivirani in stimulirani, da bi svoje sposobnosti čim bolj izkoristili za oplajanje skupnih rezultatov v združenem delu. To je eno izmed temeljnih vprašanj kadrovske politike. Čeprav smo že sili ponavljanja vse mogočih načel in zahtevamo konkretne akcije, moramo le priznati, da se z načeli še nismo dodobra spoznali. Akcije niso usmerjene po sprejetih načelih, kadar zaradi nujnih izjem, ki jih je navadno zmeraj več, na koncu sploh ne dosežemo postavljenega cilja. Izjeme so navadno vir problemov, ki jih razmnožujemo z novimi izjemnimi rešitvami. In če v takih akcijah sodelujejo ljudje, ki so posebno zainteresirani, da se stvari zapletajo, potem je sploh težko govoriti o izvajanju sprejete politike. Kadrovska struktura predstavlja za delovno organizacijo močne umske in fizične človeške zmogljivosti, katerih gospodarji so delavci. Kljub temu, da ko se svobodno vključujejo v združeno delo, sprejemajo dolžnosti in z delom dosegajo svoje pravice, še vedno zadržijo pravico do razpolaganja s svojimi sposobnostmi. Ustavne spremembe pa delavcu ne zagotavljajo le tega, kar je že imel, ampak tudi pravico razpolagati z rezultati dela. Čim manj bodo rezultati dela odtujeni delavcu, bolj zavestno bo opravljal in izvrševal delo.

Družbeni dogovor o izvajanju kadrovske politike enotno ureja vprašanja pridobivanja kadrov, izobraževanja, razporejanja na delo in izpopolnjevanja znanja ves čas, dokler je delavec na delu. S pridobivanjem kadrov za tekoče in perspektivne potrebe si mora organizacija združene-ga dela zagotoviti ustrezno izobrazbeno strukturo kadrov. Torej gre za načrtno šolanje učencev v gospodarstvu, dijakov in študentov za določene profile poklicev. Potem morajo imeti prednost pri stipendiranju ali pri vključevanju v poklicne šole tisti, ki se usmerjajo za profile poklicev, katerih primanjkuje, šele potem lahko pridejo na vrsto tisti, ki se odločajo za druge poklice, če so za to namenska sredstva.

V tem dogovoru je določeno, da je delavcu treba zagotoviti šolanje, kakršno zahteva delovno mesto na katerem dela in za katerega nima ustrezne izobrazbe. Organizacija združenega dela mora poleg izobraževanja delavcev za opravljanje dela zagotoviti tudi družbeno politično izobraževanje, kakršnega zahteva sistem samoupravljanja in družbenega upravljanja. Za vodilna delovna mesta so primerne ljudje z ustreznimi moralnimi kvaliteta in družbeno politično naravnostjo in ki ima-

jo zahtevane strokovne sposobnosti. Delavcem mora organizacija v času dela zagotoviti izpopolnjevanje znanja, da so sposobni tudi na doseženi višji stopnji tehnične opremljenosti in tehnologije dela uspešno nadalje opravljati svoje delo.

Delavci v temeljnih organizacijah, ki so prej le malo razpravljali o kadrovanju in izobraževanju kadrov, bodo sedaj odločali tudi o teh dokaj pomembnih zadevah.

Lakota Franc, ing.org. dela

SAMOUPRAVLJANJE POMENI RAZVIJANJE NOVIH PROIZVODNIH ODNOSOV

Kmalu bomo razpravljali o samoupravnem sporazumu o združevanju dela in sredstev, o vzajemnosti in solidarnosti temeljnih organizacij združenega dela in o drugih zadevah, ki jih bodo delavci temeljnih organizacij enotno urejali ter skupno usmerjali razvoj združenih temeljnih organizacij. Marsikdo še ni razmišljal o svojem položaju v združenem delu, ki je z novo ustavo opredeljen. Ustava namreč določa družbeno ekonomsko ureditev in politični sistem. Toda uresničevanje njenih določil ne gre samodejno. Za spreminjanje odnosov delavcev v združenem delu in družbenih odnosov je potrebno zavestno in aktivno prizadevanje vsakogar, da bo proces odmiranja preživelih odnosov in porajanja novih hitrejši. V tem procesu ima pomembno vlogo Zveza komunistov in sindikalna organizacija, ki vodita akcije in združujeta subjektivne sile za enotno in učinkovito premagovanje težav pri uveljavljanju novih odnosov.

Znanje iz prve pomoči in samo humanizacija odnosov delavcev v gozdarstvu - foto GG Bled

Za uresničevanje ustavnih določil v organizaciji združenega dela moramo najprej ustvariti ugodne pogoje. Prvi korak v tej smeri je že narejen s tem, ko so se delavci odločili za ustanovitev temeljnih organizacij in za združitev v delovno organizacijo. Nadaljnji korak je organiziranje upravljanja, vodenja delovnega procesa in izvrševanja dela. S samoupravnim sporazumom bodo delavci temeljnih organizacij urejali skupne zadeve in sicer tako, da bodo na zbiorih delavcev neposredno odločali o svojem položaju v združenem delu s tem, da bodo razporejali sredstva, ki jih bodo ustvarili, določali razvoj organizacije, osnove in merila za delitev po delu in drugo, kar je po ustavi neodtujljiva pravica delavcev, da neposredno odločajo. Za upravljanje nekaterih zadev bodo delavci izvolili delegate, ki bodo v skupnih organih upravljanja odločali o zadevah, za katere bodo pooblaščen, in izvrševali upravljalško funkcijo, v mejah splošnih aktov in zakonskih določil. Organiziranje in vodenje delovnega procesa je z ustavo poverjeno poslovnim organom; vodjem temeljnih organizacij, vodjem nekaterih delov delovnih procesov in služb in vodji združene organizacije oziroma organizacije združenega dela. Pri ustanavljanju temeljnih organizacij so se delavci odločili, da ustanovijo delovno skupnost skupnih služb za opravljanje skupnih poslov, ki so predvsem strokovnega značaja (izdelava programov, planov, nabavni in prodajni posli, tehnična priprava proizvodnje in usklajevanje, finančno poslovanje, pravno poslovanje, splošne zadeve) in poslov administrativnega značaja ali pisarniških poslov. Sporazum bo poleg razmejitev sredstev med temeljnimi organizacijami določal tudi način in obseg združevanja sredstev, o katerih sicer odločajo delavci, ki so jih ustvarili, pa jih sporazumno usmerjajo v skladu s potrjenimi programi in po načrtih enotnega gospodarjenja in razvoja.

Nova organizacija združenega dela mora omogočati neposred-

no upravljanje v celoti, česar dosedanja ni omogočala. Zato ne gre le za zamenjavo starih naslovov z novimi, temveč za tako organiziranje združenega dela, v katerem delavci svobodno združujejo delo, demokratično usklajujejo interese in zavestno izpolnjujejo svoje dolžnosti, da si s tem ustvarjajo pogoje za zadovoljevanje osebnih potreb, obveznosti do družbe in za razvoj organizacije kot celote. Združeno delo mora biti tako organizirano, da sprošča iniciativo, ustvarjalnost, delovno zavest in medsebojno sodelovanje, kar prispeva k uspešnemu poslovanju. Slabo organizirano delo in upravljanje povzročata notranjo nestabilnost, kupe problemov, za katere se porabi ogromno energije in časa samo za vzdrževanje organizacije, ki kljub večni zadregi in preobremenjenosti delavcev ne daje zaželene količine proizvodov za trg. Zato je pri organiziranju dela vselej treba iskati najkrajše poti in povezanost zaporedja dogodkov, ki so v tesni medsebojni odvisnosti.

Posebnost samoupravno organiziranega dela je, da delavci neposredno, oziroma o nekaterih zadevah preko voljenih organov, odločajo o delu in sredstvih. Za neposredno odločanje pa morajo biti izpolnjeni zlasti sledeči pogoji: da so ljudje informirani, da so sestanki in seje dobro pripravljene, razprave usmerjene v okvire dnevnega reda, predlogi v naprej usklajeni z načeli in usmerjeni k ciljem, katerih na sestanku ni predvideno spreminjati, in da so zaključki ali sklepi jasni, sprejeti z večino glasov navzočih. V naših razmerah je sklicevanje zborov delavcev oteženo, ker so delavci razpršeni po terenu. Zato bomo morali o nekaterih vprašanjih neposredno odločati na sestankih delovnih skupin. Sestanki delovnih skupin so tudi najprikladnejši za informiranje skupine, zlasti o tistih zadevah, ki so zanimive za skupino, ki jih v pisмениh informacijah ne bo in za obravnavanje vprašanj, ki jih delovna skupina na svojem področju dela lahko neposredno rešuje.

Sestanke delovnih skupin bi us-

trezalo organizirati v delih temeljne organizacije, po revirjih, gradiliščih, delavnicah in lesnih skladiščih. Za sestanke delovnih skupin je značilno, da so lahko pogostni, v času ko delavcem najbolj ustreza in ko je delovni proces najmanj moten. Sicer pa brez takih sestankov pri nas ne bomo mogli zagotoviti vseh samoupravnih pravic delavcev, ko imamo težave še s poredkim sklicevanjem zborov, na katere najbolj oddaljeni in tisti, ki imajo posebne razloge, ne prihajajo. Z organiziranjem sestankov delovnih skupin bi uspeli neposredno seznanjati večino upravljalcev s pomembnimi dogodki in omogočiti, da se o pomembnih zadevah odločajo. Tako bi s sklicem nekaj zborov delavcev na leto lahko rešili vse druge probleme, ki jih sestanki skupin v svoji pristojnosti ne morejo rešiti.

V temeljni organizaciji z večjim številom delavcev, kjer bodo imeli delavski svet, bi morali razmišljati, kako povezati samoupravljanje v delovnih skupinah, na zbiorih delavcev in v voljenih organih, da ne bodo v sistemu nastale prekinitve in stihijsko obravnavanje ter reševanje samoupravnih zadev. Pri volitvah delegatov za delavski svet bi morali poskrbeti, da bi vsi sestanki delovnih skupin imeli v tem organu svojega delegata. Prav tako bi se delavci na sestanku skupine dogovorili, da bi na zboru delavcev bolj organizirano nastopali, razložili svoje probleme in stališča in da ne bi smel posameznik govoriti v imenu drugih, dokler nima za to pooblastila delovne skupine. Niso redki primeri, ko posameznik s spretnim govorjenjem doseže večinsko podporo za sprejem predloga, ki prinaša samo njemu ali ožji skupini korist na škodo drugih. Pri organiziranju samoupravljanja torej ne gre zgolj za formalne oblike. Veliko večjo vrednost ima kakovost ali dejanski vpliv delovnega kolektiva na odločitve.

Samoupravljanje pomeni razvijanje novih proizvodnih odnosov v organizaciji združenega dela. Vsega naenkrat ne bomo mogli

rešiti in dokončno urediti. Razvoj zahteva vedno nove in ustreznejše sistemske rešitve, ki ustrezajo doseženi stopnji proizvodnih sil. V tem procesu in zlasti sedaj, ko so z ustavo nakazane dolgoročne smernice in konkretne rešitve, pa le ne moremo stati ob strani in še dalje podpirati tistih odnosov, ki nam onemogočajo resnično samoupravljanje kot sredstvo za osvobajanje dela z neposrednim odločanjem o družbeno ekonomskem položaju in rezultatih dela. Sedaj ko bomo sklepali samoupravni sporazum, sprejemali statut in druge splošne akte je primeren čas, da za dalj časa ustrezno uredimo zadeve tako, da bomo lahko razvijali samoupravljanje in dosegali uspešne delovne rezultate.

Lapuh Nikolaj

Ne iztrebljajmo v gozdu živeče divjadi

Vse, kar se rojeva, živi in umira na enem prostoru, je potrebno celovito urejati. Gozdovi ne bi smeli služiti izključno za izkoriščanje lesne gmote. Rastlinje in živali v njem so združba, ki po naravnih zakonih ohranja ravnovesje vsega živega. Varujmo gozdno divjad pred iztrebitvijo s pravilnim gospodarjenjem!

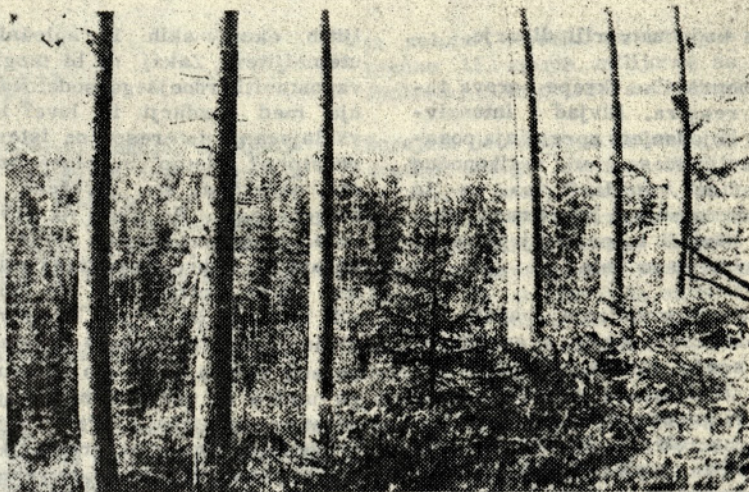
Dejstvo o izrivanju divjadi iz gozdov je prav toliko staro, kot je v nekaterih predelih stara pretirana intenzivnost nekaterih gozdno gojitvenih posegov in snovanja novih gozdnih površin. Taka vnaša ne škoduje le divjadi, temveč škoduje noso osnovanim gozdnim površinam in agrikulturam.

Pri gospodarjenju z gozdovi kot pehanje za hitro proizvodnjo lesnih mas in zanemarjanju drugih koristi pozabljamo, da gozd ni le tovarna proizvodnje lesa različnih kakovosti, temveč poleg življenja v morju tudi najvišje razvita oblika biocenoz. Del te veličastne mojstrovine narave je tudi divjad, ki smo ji dolžni pustiti prostor, v katerem se je v nenehnem boju za obstanek tisočletja razvijala. Tako si je trdo izbojevala svoj prostor pod soncem. Človekova neodgovornost je ne sme izrivariti v sence njegovih enostranskih in trenutnih koristi.

Boj z naravnimi antagonisti je postal s posredovanjem človeka manj odločilen. Toda začenja se nov boj, povsem nov boj proti izginotju, z begom pred traktorji, kamioni, brnečimi žagami, buldožerji, cestami skozi gozdove in polja, z begom iz onesnaženega okolja z odpadki, dimom, kemikalijami in drugimi novimi nujnimi spremljevalci človeka dvajsetega stoletja.

Za glasnika nove dobe, za njegovo resničnost so razgrnjeni krvavi plakati, limani in izsušeni na betonu in asfaltu cestišč, napihnjene, smrdljive gmote, nekdanjih lepotev, nažrte s kemikalijami iz intenzivno "negovanih" sadovnjakov, polj in vrtov. Avtomobili pa služijo tudi kot potujoče, hitro se premikajoče preže lačnih mrharjev.

Nastopila je nova doba za divje živali, doba, ki bi jo lahko imenovali začetek konca. Prihaja vzporedno s človekovimi umski-

Romantika se ponuja - foto GG Bled

mi stvaritvami, po meji med genialnostjo in norostjo, po meji med dnevom in nočjo.

Pojmovanje gozda kot tovarne za proizvodnjo lesnih mas je več kot zgrešeno. Vemo, da je snovanje novih gozdnih površin in celih kompleksov usmerjeno v monokulture iglavcev, ki so najslabša oblika gozda, ki kvari naravno združbo. Tako najdemo ogromne komplekse čistih smrekovih sestojev z jelko, brez potrebe podrasti, nujne za prehrano in kritje divjadi. Taki predeli so pusti in prazni. Ker monokulture niso odporne, poskrbi za ravnotežje narava z vetrolomi, snegolomi in z delovanjem insektov odpira ter presvetljuje umetno tvorbo, da se krepki robno drevje, da zrastejo heterogene zeli, ki so nenadomestljiva in najboljše prehrana divjadi. Ko pa take luknje opazimo, ocenimo površine, izračunamo potrebno število sadik za plombiranje načetega gozda, zasadimo, varujemo in negujemo. In kaj smo s tem naredili? Preprost odgovor bi bil, da smo posilili naravo s svojim degeneriranim posluhom in grobim odnosom do vsega živega, misleč na mase, na kubične lesa, ki

nam bodo ustvarili dinarje.

Na nepravilne ukrepe narava takoj reagira. Divjad z intenzivnim objedanjem spreminja posajena drevesca v "velikonočne butarice", gozdarji pa za to škodo obsojajo "pretirani" stalež divjadi in preklinjajo neuspehe svojega dela.

Doba spreminjanja pašnih in travniških površin v gozdne je na srečo minila. Marsikje so bile to idealne anklave sredi večjih gozdov, delujoče kot magnet na divjad. Na teh so progresivno misleči lovci osnovali krmne njive, izbrali seme in sadike, posejali in zasadili površino. Mnogo koristnega je združevala taka površina. Seveda so bili tudi primeri, ko se zaradi odročnosti takih travnikov kmetu ni splačalo kositi in meliorirati. Prišli so gozdarji in s pravo hvaležnostjo sprejeli ponudbo, da travnik pogozdijo. Zrastla je nova monokultura gozda, travnik je izginil in spremenila se je okolica. S tem je nastala velika škoda za divjad in še večja za gozd. Izrinili smo jo iz njenega naravnega okolja in ji iztrgali košček njene življenskosti. Ne samo to, hujše je dejstvo, da takšni in podobni ukrepi naravnost in posredno vplivajo na njen razvoj in obstoj v biološkem in zdravstvenem smislu. Del krivde nosijo tudi lovci, saj so premalo elastični in zainteresirani za obdelavo in ohranjanje takih enklav sredi gozda, na katerih se je divjad prehranjevala.

Da povzroča divjad vse večjo škodo v gozdovih in agrikulturah je dejstvo. Toda kaj je temu vzrok in kdo je tega kriv? Menim da krivda zadene tako gozdarje kot lovce, ker so eni kot drugi preveč "zase". Ne gojijo gozda in divjadi kot neločljive združbe. Med njimi ni pravega sodelovanja. Danes se združujejo sorodne panoge zaradi boljšega in učinkovitega gospodarjenja, zaradi smotrnega razreševanja prepletenih proizvodnih procesov. Že kmalu se pokažejo učinkoviti rezultati integracijskih procesov, seveda če je do njih prišlo na podlagi teme-

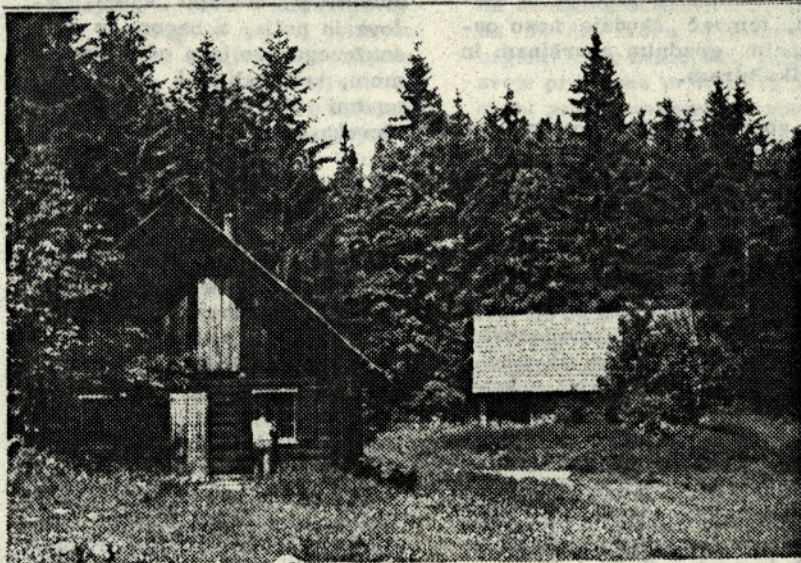
ljitih ekonomskih in splošnih utemeljitev. Zakaj ne bi mogli vzpostaviti trdnjkega sodelovanja med gozdarji in lovci za vsklajevanje interesov na istem prostoru? Biotop in biocenozo sta nedeljiva, sta združena v biogeocenozi. Ne glede na prevladovanje posameznih vrst v naravi od mikroorganizmov mimo polža, miši, srne do orla ali začeni od peloda, trosov, grmovij do gigantskega hrasta, se eno rojeva za drugo in drugo umira za prvo. V naravi je nenehna menjava... Prvi daje drugemu prehrano za pretvarjanje v energijo, ki je potrebna za obstoj in reprodukcijo in obratno. Če je vse tesno povezano in pogojeno, je podan poglavitni temelj nujnemu sodelovanju tudi med gozdarji in lovci v poseganju v življenje v gozdu.

Ker gozdovi ne bi smeli služiti izključno za reprodukcijo, naj ne bi (kjer je le mogoče) več snovali umetnih monokultur. Popustila naj bi prevelika vnema umetnega izpopolnjevanja majhnih enklav, v velikosti od 0,1 do 0,2 ha, ki so nastale po vetrolomih, snegolomih, zaradi insektov, skratka tam, kjer to dopuščajo pogoji. Pri negi gozdov zlasti pri raznih oblikah in vrstah obžetje in čiščenje, ne bi smeli odstraniti za gozdarstvo nezaželenih vrst grmovja, drevja in zeli, ki sicer lahko koristijo divjadi za prehrano ali kot zaklonišče in podobno.

Seveda bomo o skupni gojitvi gozdov in divjadi začeli govoriti šele, ko bo vsestransko v gozdno gospodarskih načrtih obravnavana tudi divjad in v lovsko gospodarskih posledice previsokega staleža divjadi in ukrepi za odpravljanje prekomerne škode, ki jo povzroča divjad. Zato je kompleksno reševanje obeh komponent nujno za vzpostavljanje ravnotežja odnosov, harmonije in skladnosti v gozdni združbi.

Nadvse aktualen problem je izginjanje velikega petelina (Tetrao Urogalius L.), ki nam je še kako znan. Izginja tudi iz najboljših rastišč, iz svojega najboljšega biotopa, tam kjer smo zgradili frekventirane gozdne ceste, postavili delavska bivališča, kjer vsak dan ropotamo z motornimi žagami (sečnja lesa), s traktorji (spravilo) in s kamioni (odvoz). V TEH PREDELJIH NE BOMO NIKDAR VEČ VIDELI IN NE SLIŠALI PEVCA!

Naša dolžnost je, da ohranimo sleherno pri nas živečo živalsko vrsto (da, tudi lisico in kragulja), moramo vsaj posredno sodelovati pri trasiranju gozdnih prometnic. Kajti neke mora tudi za tiste, ki so se že zdavnaj umaknili daleč od robov človeških bivališč, ostati košček nekdanjega velikega, kar v jedru tako zapravljamo, tako kvarimo, ker je pač preveliko in prav zato lahko s tem tako delamo.

Komu bodo bolj koristila bivša bivališča delavcev - foto GG Bled

Petkoš Janez, štipendist GG Bled

ŠTUDENT "PROBLEM"

Spregovoril bom o naših problemih in o reformi študija. Življenje se iz dneva v dan draži. Hrana se je v preteklem letu podražila za 20 %, stanovanje za 15 %. Danes stane stanovanje v študentskem naselju v Ljubljani 200 din in prehrana v študentski menzi 700 din na mesec. Za kulturno življenje (kino, časopis, gledališče) porabi študent minimalno 150 din. Kje je obleka in še druge potrebščine, na primer šolski pribor, knjige id. ? Torej je minimum življenjskih stroškov študenta 1.200 din, ki je bil sprejet s šolskim letom 1973/74, res samo za pokrivanje osnovnih življenjskih potreb.

Osebnost sem zadovoljen, če se primerjam z mojimi kolegi, ki prejemajo samo po 500 din štipendije. Te se delijo po socialnem položaju, po družinskem dohodku na osebo, kar pa je za nas študente krut sistem. Težko in neprijetno je človeku v starosti okoli 24 let zahtevati od staršev, da ga vzdržujejo. Z ozkega vidika gledano študiramo sebi v prid, dejansko pa to delamo za potrebe širše družbe. Starši imajo od tega lahko le moralno zadovoljstvo. Ob tem razmišljanju se znajde študent v neprijetni situaciji, ki ga odvraca od nadaljnega študija in vleče k iskanju izhoda v zaposlitvi in finančni osamosvojitvi.

V družbenem dogovoru o štipendiranju je nepravilno določeno to, da se mora pri ugotavljanju višine štipendije, ki pripada študentu od življenjskega minimuma študenta, odšteti polovico dohodka na člana družine in otroški dodatek. Primerjajmo dve 3-članski družini (mati in dva otroka), da bomo soočeni s problemom. Mati mojega kolega prejema 1.500 din pokojnine in 540 din otroškega dodatka. Njegova štipendija znaša po družbenem dogovoru 600 din. Ker so lani ugotovljeni minimalni življenjski stroški študenta 1.200 din, mora dobiti za pokrivanje teh stroškov 600 din od dohodkov v družini. Dohodki za dva člana v družini se znižajo na 1.440 din.

V drugi 3-članski družini znaša družinski dohodek 3.000 din. Otroškega dodatka pri tej višini dohodka ne prejemajo. Študent iz te družine prejema štipendijo

v skladu z družbenim dogovorom v višini 700 din. Za pokrivanje minimalnih življenjskih stroškov prejme še 500 din iz dohodka družine. Dohodki za dva člana v družini se znižajo na 2.500 din, kar je še vedno znatno več kot v prejšnjem primeru. Razlika je tudi večja zaradi zniževanja štipendije na račun otroškega dodatka. S takim izračunavanjem višine štipendij ne zmanjšujemo socialnih razlik, kar je ena glavnih smernic, temveč jih še povečujemo.

Menim, da bi morali odšteti družinski dohodek od minimalno določene štipendije šele takrat, ko je ta dohodek večji kot minimalni življenjski stroški družinskih članov. V prvem predloženem primeru je družinski dohodek pod minimumom, ker morata dva člana družine prispevati del dohodka za tretjega, ki študira. Temu je bila štipendija nižje odmerjena za polovico družinskega dohodka na člana družine in na koncu odšteti še otroški dodatek. Menim, da bi on moral prejemati polno štipendijo, kolikor znašajo minimalni življenjski stroški študenta.

Mi smo ena poslednjih generacij, ki študira še na star klasičen način. Hodimo na predavanja in sicer 30 ur tedensko. Poleg tega imamo letno okoli 40 dni terenskih vaj. To zahteva veliko časa in priprave za izpite. Tako gre iz leta v leto in ob koncu študija mora študent opraviti še kup izpitov in diplom, kar zopet zahteva daljše priprave tako, da se študij zavleče na 5 in več let. Študiranje je draga zadeva, saj znaša-

jo celotni stroški na leto povprečno 15 starih milijonov na študenta, in to prispeva družba.

Sprejeta je reforma šolstva. Z uvedbo novega sistema študija se mora študij skrajšati od 5 na 4 leta. Po novem sistemu naj ne bi bilo pasivnega spremljanja predavanj, pač pa naj bi študent na predavanjih aktivno sodeloval. Snovi, ki jo študent lahko obdela brez pomoči profesorja, ne bodo predavali. Predavanja bodo namenjena predvsem razpravam o problemih in za utrjevanje znanja. Sodobni študij zahteva od študenta veliko več samostojnega in intenzivnega dela. Ker bo zaradi novosti mogoče, da bo študent diplomiral eno leto prej, bo družba letno prihranila na vsakega študenta za 15 starih milijonov. Seveda pa študent pri tako intenzivnem študiranju med počitnicami ne bo mogel služiti denarja, da bi pokrival življenjske stroške. Zato je bolj ekonomično priznati študentu namesto 500 din polno štipendijo v znesku 1.200 din, ker bo kljub temu s skrajšanjem študija za eno leto prihranil družbi okoli 12 milijonov starih dinarjev. To je problem celotne družbe, ne le gozdnega gospodarstva. To je problem na relaciji družba - študent.

S kolegom Šolarjem sva v času študija med počitnicami 6 mesecev delala na Gozdnem gospodarstvu Bled. Ker sva bila v pogodbenem razmerju in zavarovana preko študentskega servisa, nama delovna doba za to delo ni priznana. Tako sva izgubila pol leta delovne dobe, ki se dejansko šteje v študijsko dobo, oziroma pol leta sva delala, ne pa študirala.

Po drugi strani pa nimamo v bistvu nobenega kontakta s podjetjem. Študentje bi radi spremljali vsaj v grobem razvoj podjetja. Z veseljem bi se udeleževali seminarjev, ki jih prireja podjetje. Najmanj kar je mogoče, pa naj bi nam pošiljali interno glasilo "Preseki".

Mi smo študentje bolj starega kova. Študiramo, med počitni-

cam delamo, nato pa spet študiramo. Kmalu bomo diplomirali, za nami pa bodo prišli novi študentje z novimi problemi. Študent bo ostal problem za družbo in če se bo družba tega problema izogibala, bo on ostal v njej in rasel. Moramo se zavedati, da smo študentje del družbe in da drug drugega sprašujemo: kaj je ceneje, katera pot je boljša?

Zahvala za denarno pomoč.

Sindikalnemu odboru Gozdnega obrata Jesenice se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo dobila v času mojega zdravljenja.

Ivanka Pezdirnik,
Gozdni obrat Jesenice

Volitve so bile uspešne - foto GG Bled

NOVICE

Zaključene so volitve delegatov v krajevne skupnosti in v občinske skupščine. Naša delegacija za zbor delovnih skupnosti občine Radovljica šteje skupaj s kmeti - lastniki gozdov in lovci 55 delegatov. V zboru ima naša delegacija dve mesti.

2

Dne 29. aprila je bila v občini Radovljica seja vseh zborov skupščine. Delegati so na tej seji med drugim izvolili predsednike in namestnike zborov in druge organe skupščine.

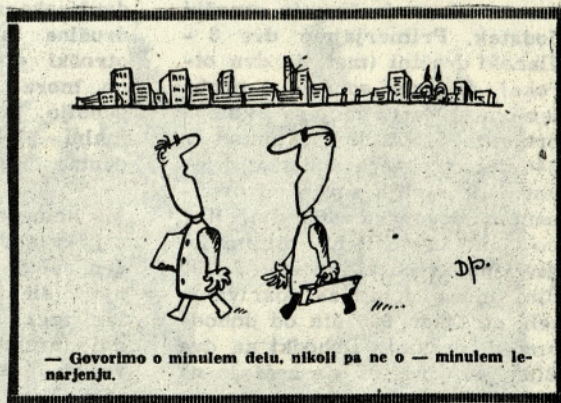
Za predsednika občinske skupščine je bil izvoljen Leopold Pernuš, diplomiran ing. gozdarstva, ki je bil doslej šef gozdnega obrata Pokljuka. Želimo mu veliko uspehov pri delu!

Za predsednika družbeno političnega zbora je bil izvoljen Ferdo Bem, dipl. politolog. Za predsednika zbora delovnih skupnosti je bil izvoljen Jože Kapus, stroj. inženir. Za predsednika zbora krajevnih skupnosti je bil izvoljen Franc Jere, ekonomist. Za predsednika izvršnega sveta skupščine je bil izvoljen Franc Podjed, dipl. ekonomist.

STROKOVNJAKI SO NA BLEJSKEM POSVETOVANJU
RAZDELILI MAMILA NA MEHKA IN TRDA.

— ... vzrok nezvesti — trdo mamilo.

— Govorimo o minulem detu, nikoli pa ne o — minulem lenarjenju.

Izdaja delavski svet GG Bled, ureja uredniški odbor: odgovorni in tehnični urednik Grilc Janez ter člani: Zdravko Hafner, Branko Korbar, Franc Lakota, Tonči Deanković. - Tisk Delavska univerza TOMO BREJC Kranj v nakladi 400 izvodov.